ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Jarmily Kolářové a soudkyň JUDr. Pavlíny Brzobohaté a JUDr. Ilony Lövyové v právní věci žalobkyň **a) Dagmar B., nar. xxx**, bytem xxx, zastoupené Mgr. Evou Vaňkovou, advokátkou se sídlem v Ostravě – Moravské Ostravě, Husova 2, a **b) Miroslavy T., nar. xxx**, bytem xxx, zastoupené Mgr. Gabrielou Nejedlíkovou, advokátkou se sídlem v Ostravě – Moravské Ostravě, Husova 2, proti žalovanému **Robertu L., nar. xxx**, bytem xxx, zastoupenému JUDr. Ing. Maxmiliánem Jaškou, advokátem se sídlem v Olomouci, Legionářská 1085/8, **o vyloučení věcí z výkonu rozhodnutí**, o odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Ostravě ze dne 15.11.2005 č.j. 82C 377/2004 – 92,

t a k t o :

I. Rozsudek okresního soudu **se p o t v r z u j e .**

II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni a) náklady odvolacího řízení v částce 6.069,- Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám její zástupkyně.

III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni b) náklady odvolacího řízení v částce 15.975,- Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám její zástupkyně.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem okresního soudu byl z exekuce (přesně označené ve výroku rozsudku) prodejem movitých věcí vyloučen spoluvlastnický podíl ve výši ½ vyjmenovaných nemovitostí v k.ú. Vratimov zapsaných na LV č. xxx u Katastrálního úřadu pro Moravskoslezský kraj se sídlem v Opavě. Žalovanému pak bylo uloženo zaplatit žalobcům (žalobcem a/ byl původně Josef T.) náklady řízení ve výši 8.801,25 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku k rukám jejich zástupkyně.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný odvolání, kterým se domáhal jeho změny tak, aby žaloba byla v celém rozsahu zamítnuta. Především namítal, že smyslem podání žaloby bylo pouze vyvolat obstrukce ve prospěch Oldřicha B. a zmařit exekuční řízení vedené proti němu. Soudu prvého stupně vytýkal, že zcela přehlédl, že ke dni doručení výzvy k vrácení daru byly nemovitosti již postiženy exekucí. Dále namítal promlčení ve vztahu k uplatnění vrácení daru, neboť rozvrat manželství povinného Oldřicha B. a jeho bývalé manželky začal již dříve a vyvrcholil jeho odchodem ze společné domácnosti na jaře roku 2001; pokud žalobci vyzvali povinného Oldřicha B. k vrácení daru v srpnu 2004, učinili tak po marném uplynutí promlčecí lhůty. Žalovaný zdůraznil, že zásadně nesouhlasí se závěrem soudu prvého stupně, že povinný se vůči žalobcům a jejich dceři a vnukům dopustil hrubého porušení dobrých mravů mimo jiné tím, že za trvání manželství opustil manželku a děti, navázal známost s jinou ženou a s ní založil novou rodinu. Tento závěr označil za matriarchální a shledal jej v rozporu s objektivní realitou a časem v zemi, kde se více než 50% uzavřených manželství rozvádí většinou proto, že jeden z manželů toho druhého opustí a najde si někoho jiného.

Žalobkyně navrhovaly, aby napadený rozsudek byl v celém rozsahu potvrzen. Poukazovaly na to, že došlo k naplnění podmínky stanovené v § 630 obč. zákona, a proto mají plné právo na vrácení daru. Zcela odmítly názor žalovaného, že se snaží dělat pouze obstrukce, naopak jejich cílem není pomáhat Oldřichu B., neboť tato osoba se k nim a ke členům jejich rodiny chovala tak, že tím hrubě porušila dobré mravy. Odmítly názor žalovaného, že v současné době je zcela běžné, že si manžel najde milenku a opustí rodinu. Zdůraznily, že v posuzovaném případě Oldřich B. rodinu nejen opustil ale také ji nechal ve hmotné nouzi, když přestal platit výživné na děti, jejichž matka nebyla sama schopna je ze svého invalidního důchodu zajistit.

Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek i řízení, které jeho vydání předcházelo, a dospěl k závěru, že odvolání důvodné není.

Na tomto místě je třeba uvést, že původní žalobce a) Josef T. v průběhu řízení (bezprostředně po vydání rozsudku dovolacího soudu) zemřel a dále bylo proto jednáno s jeho dědičkou – pozůstalou dcerou Dagmar B. (§ 107 odst. 1 o.s.ř.).

Dále je vhodné poznamenat, že o odvolání žalovaného již jednou odvolací soud rozhodoval. Vycházel z názoru, že k podání žaloby na vyloučení majetku z výkonu rozhodnutí je ten, kdo byl vlastníkem věci v době, kdy byl nařízen výkon rozhodnutí jejich prodejem, nebo kdy byl vydán exekuční příkaz prodejem nemovitostí. Pokud žalobci vyzvali povinného Oldřicha B. k vrácení daru až po vydání exekučního příkazu prodejem nemovitostí, nejsou v řízení o vyloučení předmětných nemovitostí z výkonu rozhodnutí aktivně legitimováni. Proto napadený rozsudek změnil tak, že žalobu zamítl. V dovolacím řízení pak Nejvyšší soud ČR rozsudek odvolacího soudu zrušil, když zaujal jiný názor, a to, že osoba, která se stala novým vlastníkem nemovitosti postižené výkonem rozhodnutí, se může po nařízení výkonu bránit postupem podle § 267 odst. 1 o.s.ř., i když v době zahájení řízení ještě vlastníkem nebyla. Pro rozhodnutí o vylučovací žalobě totiž není rozhodující stav v době zahájení řízení o výkon rozhodnutí, ale v době rozhodnutí o žalobě. Ust. § 47 odst. 4 zák. č. 120/2001 Sb. brání tomu, aby majetek postižený exekučním příkazem převedl na jiného povinný. Nebrání však tomu, aby povinný účinně pozbyl vlastnictví k postiženým věcem v důsledku úkonů třetích osob nebo jiných právních skutečností (např. vyzve-li jej dárce k vrácení daru).

Vázán právním názorem dovolacího soudu se proto odvolací soud zabýval tím, zda se obdarovaný – povinný Oldřich B. k dárcům a ke členům jejich rodiny choval tak, že hrubě porušil dobré mravy v takové intenzitě, že došlo ke splnění podmínek pro vrácení daru, jak má na mysli ust. § 630 obč. zákona, přičemž vycházel ze skutkových zjištění učiněných soudem prvého stupně.

Soud prvého stupně provedl v řízení poměrně rozsáhlé dokazování, jeho skutková zjištění, která ostatně nezpochybňoval ani sám žalovaný, odvolací soud přejímá jako správná a v podrobnostech na ně odkazuje. Významné je především zjištění, že usneseními Okresního soudu v Ostravě ze dne 29.12.2003 a 2.1.2004 byla nařízena na návrh oprávněného Miroslava K., na jehož místo do exekučního řízení vstoupil Robert L. (žalovaný), proti povinnému Oldřichu B. exekuce, jejímž provedením byl pověřen exekutor Milan Vlha, který následně rozhodl o exekuci majetku povinného – jeho spoluvlastnického podílu v rozsahu jedné poloviny předmětných nemovitostí (9.2. a 10.2.2004). Uvedené nemovitosti darovali původní žalobci své dceři Dagmar B. a svému bývalému zeti panu Oldřichu B. do podílového spoluvlastnictví rovným dílem darovací smlouvou z roku 1998 v době, kdy manželství obdarovaných bylo zcela souladné. V roce 2001 pak Oldřich B. navázal známost s jinou ženou, ke které se odstěhoval ze společné domácnosti vedené s manželkou. V červnu 2004 se ze vztahu Oldřicha B. a jeho partnerky narodilo dítě. Oldřich B. se nestaral o zajištění své rodiny, nezajímal se o ně, o jejich zdravotní stav, neplatil řádně výživné pro nezletilého syna T. (v roce 2004 měl dluh na výživném ve výši několika desítek tisíc korun). Manželství Oldřicha B. a Dagmar B. bylo pravomocně rozvedeno je dni 20.10.2004. Dne 12.8.2004 pak původní žalobci Oldřichu B. doručili výzvu k vrácení daru právě z důvodu naprostého nezájmu o své děti, neplnění vyživovací povinnosti k nim, nezájmu o nemovitost a dalších důvodů, které vedly k rozvratu jeho manželství s jejich dcerou. Mezi účastníky pak bylo nesporné, že Oldřich B. je doposud v katastru nemovitostí zapsán jako vlastník jedné ideální poloviny předmětných nemovitostí.

Soud prvého stupně zjištěný skutkový stav posoudil zejména podle § 267 odst. 1 o.s.ř. a § 630 obč. zákona a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. Vycházel ze skutečnosti, že Dagmar a Oldřich B. se stali podílovými spoluvlastníky předmětných nemovitostí – každý z jedné poloviny – na základě platné darovací smlouvy a že Oldřich B. se svým chováním vůči dárcům a zejména vůči jejich dceři a vnukům dopustil hrubého porušení dobrých mravů zejména tím, že za trvání manželství jejich dceru a vnuky opustil, nezajímal se o jejich materiální zajištění a navázal známost s jinou ženou, se kterou založil novou rodinu. Chování obdarovaného pak mělo negativní vliv na zdraví dárců a jejich dcery. Soud prvého stupně pak popsané chování žalovaného kvalifikoval jako hrubé porušování dobrých mravů a za situace, kdy byly prokázány obě po sobě následující skutečnosti (hrubé porušování dobrých mravů chováním obdarovaného vůči dárcům a členům jejich rodiny i doručení výzvy k vrácení daru), dovodil, že darovací vztah mezi původními žalobci a obdarovaným Oldřichem B. zanikl okamžikem, kdy projev vůle dárců došel obdarovanému.

Odvolací soud se se závěrem soudu prvého stupně zcela ztotožňuje a v podrobnostech odkazuje na přehledné odůvodnění napadeného rozsudku. Dobré mravy podle ustálené soudní praxe jsou souhrnem etických, obecně uznávaných a zachovávaných zásad. Dobré mravy jsou měřítkem hodnocení konkrétních situací, odpovídajícím obecně uznávaným pravidlům slušnosti v souladu s obecnými morálními zásadami demokratické společnosti. Tento obecný horizont musí být posuzován z hlediska konkrétního případu v daném čase, na daném místě a ve vzájemném jednání účastníků právního vztahu. Odvolací soud se proto naprosto nemůže ztotožnit s názorem žalovaného, že opuštění manželky a rodiny z důvodu navázání známosti s jinou ženou (a případně i založení nové rodiny), je jevem, který je v naší společnosti obecně tolerován, a proto by se na něj nemělo pohlížet jako na porušení dobrých mravů. Nicméně má za to, že toto jednání samo o sobě (tedy v případě neexistence jiného – dalšího chování, kterým byly dobré mravy porušovány) by zřejmě podmínky pro vrácení daru nesplňovalo. V tomto případě se ale o jediný důvod nejedná. Jak bylo shora uvedeno, nejen známost s jinou ženou a založení nové rodiny, ale rovněž nezájem a manželku a děti, nezájem o jejich materiální zabezpečení, který se projevoval zejména tak, že Oldřich B. řádně neplatil výživné pro nezletilé dítě, je rovněž třeba považovat za hrubé, či spíše velmi hrubé porušování dobrých mravů.

V posuzované věci bylo manželství Manželů B. uzavřeno v roce 1983, narodily se z něj dvě děti, z nichž jedno bylo v době rozvodu nezletilé. V roce 1998 je uzavřena shora zmíněná darovací smlouva a v roce 2001 Oldřich B. navazuje známost s jinou ženou a rodinu opouští. Právě navázání důvěrné známosti s jinou ženou bylo shledáno jedinou příčinou rozvratu manželství manželů B. Nebyly provedeny, ba ani navrženy, žádné důkazy, ze kterých by bylo možno učinit zjištění, že problémy v manželství byly již před rokem 2001 a že opuštění společné domácnosti Oldřichem B. bylo jejich vyvrcholením, jak se snad žalovaný snažil naznačit. Proto je třeba dovodit, že v roce 2001 problémy v manželství naopak začaly tím, že Oldřich B. opustil společnou domácnost a nastěhoval se ke své přítelkyni. Postupem doby pak opadával jeho zájem o legitimní rodinu, který se projevoval zejména tím, že nedostatečně a nepravidelně platil výživné pro syna a nestaral se o to, jak je rodina zabezpečena, přestože věděl, že jeho manželka Dagmar B. má invalidní důchod a tak není sama schopna materiální zabezpečení rodině v dostatečném rozsahu poskytnout. Dluh na výživném pro syna narůstal a, jak již bylo shora uvedeno, v roce 2004 dosáhl výše několika desítek tisíc Kč. Porušování dobrých mravů ze strany Oldřicha B. zde bylo dlouhodobějším procesem, který postupem času

nabíral na intenzitě. Naprosto proto nelze přisvědčit názoru žalovaného, že počátek běhu promlčecí doby je třeba odvíjet od roku 2001 a že za situace, kdy výzva k vrácení daru byla obdarovanému doručena v srpnu 2004, došlo k promlčení nároku na vrácení daru.

Odvolací soud proto uzavírá, že ke dni 12.8.2004, kdy byla Oldřichu B. doručena výzva k vrácení daru, zanikl závazkový vztah založený darovací smlouvou ve vztahu k Oldřichu B., kterému tedy již vlastnické právo k předmětným nemovitostem (přesněji jejich jedné ideální polovině) nesvědčí. Pro tento závěr je pak zcela bez právního významu okolnost, že je jako vlastník doposud zapsán v katastru nemovitostí. Protože se obnovilo vlastnické právo dárců, je zřejmé, že jim náleží právo nepřipouštějící výkon rozhodnutí. Dárci jsou proto v tomto řízení aktivně legitimováni a jejich žaloba byla podána po právu.

Odvolací soud pak nesouhlasí s námitkou žalovaného, že jediným smyslem výzvy ke vrácení daru a následné žaloby na vyloučení předmětných nemovitostí z výkonu rozhodnutí je vyvolání obstrukcí ve prospěch Oldřicha B. a zmařit exekuční řízení vedené proti němu, neboť jde o spekulaci nepodloženou ničím jiným než dohady žalovaného. Sami žalobci, resp. dárci, tento názor důrazně odmítli s tím, že nemají důvod jakkoli pomáhat osobě, která se k nim a jejich rodině chovala tak, že tím hrubě porušila dobré mravy. Z obsahu spisu je dále zřejmé, že k darování nemovitosti dárci přistoupili proto, aby své dceři a její rodině – v té době tedy i jejímu manželovi Oldřichu B. pomohli vytvořit ty nejlepší podmínky k rozvoji spokojeného rodinného života.

Ze všech uvedených důvodů a dále proto, že soud prvého stupně nepochybil ani ve výroku o nákladech řízení a že řízení před ním nebylo postiženo žádnou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, případně vadou zmatečnostní, odvolací soud shledal napadený rozsudek věcně zcela správným a jako takový jej podle § 219 o.s.ř. potvrdil. Vzhledem k vyslovenému názoru shledal odvolací soud další případné námitky žalovaného pro posouzení věci právně bezvýznamnými, a proto se jimi nezabýval.

Žalobkyně byly úspěšné i v odvolacím řízení, a proto byl žalovaný zavázán zaplatit jim náklady tohoto řízení v plné výši (§ 142 odst. 1, § 224 odst. 1 o.s.ř.). V případě žalobkyně a) představují náklady tohoto řízení částku 6.069,- Kč, která sestává z odměny za zastoupení advokátem podle vyhl. č. 484/2000 Sb. ve znění do 1.9.2006 (čl. II vyhl. č. 277/2006 Sb.) ve výši 4.500,- Kč (§ 8 písm. a), náhrady hotových výdajů za 2 úkony právní služby podle vyhl. č. 177/1996 Sb. po 300,- Kč a 19% daně z přidané hodnoty 969,- Kč. I v případě žalobkyně b) se jedná o náklady spojené se zastupováním advokátem v celkové částce 15.975,- Kč, která sestává z nákladů za odvolací řízení před rozhodnutím dovolacího soudu v částce 6.604,- Kč (odměna za zastoupení podle vyhl. č. 484/2000 Sb. ve znění do 1.9.2006 ve výši 5.400,- Kč /§ 8 písm. a, § 17 odst. 2, náhrady hotových výdajů za 2 úkony právní služby podle vyhl. č. 177/1996 Sb. ve znění do 1.9.2006 po 75,- Kč a 19% daň z přidané hodnoty ve výši 1.054,- Kč), z nákladů za dovolací řízení v částce 3.302,- Kč (odměna za zastoupení podle vyhl. č. 484/2000 Sb. ve znění do 1.9.2006 ve výši 2.700,- Kč /§ 8 písm. a, § 17 odst. 2, § 18 odst. 1/ jednoho úkonu právní služby podle vyhl. č. 177/1996 Sb. ve znění do 1.9.2006 ve výši 75,- Kč a 19% daň z přidané hodnoty ve výši 527,- Kč) a konečně z náklady za odvolací řízení po zrušení rozhodnutí Nejvyšším soudem ČR v částce 6.069,- Kč (odměna za zastoupení podle vyhl. č. 484/2000 Sb. ve znění do 1.9.2006 ve výši 4.500,- Kč, náhrady hotových výdajů za 2 úkony právní služby po 300,- Kč a 19% daň z přidané hodnoty ve výši 969,- Kč).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku není dovolání přípustné, ledaže na základě dovolání podaného účastníkem k Nejvyššímu soudu ČR do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu u Okresního soudu v Ostravě dospěje dovolací soud k názoru, že toto rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam

V Ostravě dne 1. června 2009

Za správnost vyhotovení:
Jana Fojtíková

JUDr. Jarmila Kolářová, v.r.
předsedkyně senátu